

God introduktion gennem ”ung til ung”-relationer på Social- og Sundhedsskolen, Herning

Social- og Sundhedsskolen, Herning har med midler fra HOLD FAST gennemført et udviklingsforløb, hvor man har afprøvet to nye måder til at sikre elever med anden etnisk baggrund end dansk en god introduktion til grundforløbet på social- og sundhedsuddannelserne. Dels har man afholdt såkaldte dialogmøder¹ på henholdsvis Sprogskolen og HF/VUC i Herning, dels har man gjort forsøg med etablering af en elev-mentor-ordning, hvor ”rutinerede” assistent-elever er elev-mentorer for nye grundforløbselever.

Dialogmøde og besøg fra Sprogskolen

Ideen med at afholde dialogmøder med ungeklassen på Sprogskolen er at lade etniske elever fra grundforløbet på Social- og Sundhedsskolen være med til at fortælle Sprogskolens elever om, hvordan det er at starte på grundforløbet, ved at de to grupper får mulighed for at snakke frit med hinanden i mindre grupper. Initiativet er delt i to arrangementer, hvor første del er et informationsmøde på Sprogskolen med visuelle billeder om dagligdagen og undervisningen på Social- og Sundhedsskolen sammen med information om uddannelsens opbygning, beskæftigelsesmuligheder og adgangskrav. I informationsdelen sættes der særlig fokus på, hvad der har betydning, når etniske elever vælger/fravælger sosu-uddannelse.

I næste arrangement, ca. 1 uge efter informationsmødet, kommer ungeklassen fra Sprogskolen på besøg på Social- og Sundhedsskolen, hvor etniske elever fra grundforløbsklasserne er vært ved besøget og viser rundt samt fortæller om grundforløbet i små dialoggrupper på 8-10 personer. Endvidere har hver dialoggruppe tilknyttet en uddannet sosu-hjælper eller -assistent, der selv har etnisk baggrund og derfor kan være en rollemodel.

Erfaringerne fra afviklingen af to runder dialogmøder for Sprogskolen, ét i efteråret 2010 og ét i foråret 2011, afspejler stort udbytte af og tilfredshed med initiativet. En sproglærer fra Sprogskolen, der har været med til begge runder, udtrykker det på denne måde ”Det kan godt være, at de ikke er parat til at søge ind lige her og nu, men jeg kan helt sikkert se, at de har rykket sig. Der er en del, som slet ikke tænker sosu-uddannelse som en mulighed for drenge, men som nu spørger nysgerrigt til det”. Også Social- og Sundhedsskolen er glade for initiativet, som har en yderligere gevinst. Grundforløbslærerne synes nemlig, det er en rigtig god øvelse for de etniske elever at skulle være vært og kunne fortælle om deres uddannelse.

”Grundforløbseleverne har nu prøvet to gange at være værter. Begge gange har det været en succes. Første gang var de meget nervøse, men anden gang kommer de med et glimt i øjnene og siger, at det har været rigtig sjovt. To af pigerne har også prøvet at vise selvstændigt rundt på hele skolen”.

”Ideen med at skabe små selvstyrende dialoggrupper er også rigtig god netop fordi, når to-sprogede elever mødes, går der 2-5 minutter og så går snakken. De har noget til

¹ 3 dialogmøder; 2 for Sprogskolen og 1 for HF/VUC, Herning

fælles fra starten af, fordi nogle af grundforløbseleverne selv har været elever på Sprogskolen. Det første spørgsmål er tit ”Hvor kommer du fra?” – og så kører det bare derudad”.

En grundforløbslærer fortæller, at det har fungeret rigtig godt med rollemodellerne,- også overfor Social- og Sundhedsskolens egne grundforløbselever. ”Hun kan rykke ved nogle forestillinger om, hvordan man skal bære sig ad som muslim fx i forhold til at give hånd eller vaske en mand, servere svinekød etc. Derudover er rollemodellen god til at understrege sin to-kulturelle baggrund som en styrke, hvilket er med til at styrke elevernes selvtillid”.

Social- og Sundhedsskolen vil helt sikkert videreføre initiativet efter HOLD FAST, fortæller koordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le, ”og vi overvejer også at udvide det til også at omfatte de overbygningsfolkeskoler i Herning, som har mange elever med anden etnisk baggrund. I det videre forløb kan dialogmøderne også tænkes mere målrettet ind i grundforløbsundervisningen, så forberedelserne fx kan ligge som en del af en temaopgave. Opgaven som vært kan udbygges med at alle skal kunne vise rundt på skolen, hvor det kræves af eleverne – for at kunne videreformidle – at de får en grundlæggende forståelse for, hvorfor der fx er et aktivitetsrum, øverum, grupperum mv. Det vil give grundforløbseleverne et større indblik i deres eget uddannelsesforløb mht. opbygning og pædagogik. Man kan også tage fat på emnet ”small-talk”, som er særdeles relevant, når man er vært og skal sætte en dialog i gang. ”Small-talk” er som regel ikke noget, man lærer eller trænes i på skolen. Mange to-sprogede elever har svært ved det, når de indgår i uformelle snakke i pauserne eller i en arbejdssammenhæng. Det er en god mulighed for at øve sig i en konkret situation”.

Elev-mentor-ordning

Social- og Sundhedsskolen, Herning har i skoleåret 2010/2011 afprøvet en ”ung til ung”-mentorordning, hvor elever fra hjælper- og assistentuddannelsen har fungeret som elev-mentorer for udvalgte grundforløbselever med anden etnisk baggrund end dansk. Initiativet har haft følgende overordnede formål:

- Introduktion: At skabe tryghed og bedre inklusionsmuligheder for de nye elever ved at give dem en god modtagelse og en ekstra håndsrekning i forhold til at kunne begå sig.
- Fastholdelse: At sikre eleverne en kvalificeret hjælp og ordnede rammer, hvor det er tilladeligt at spørge om alt det, der ikke nødvendigvis har noget med det faglige stof at gøre, men som alligevel har en stor betydning i forhold til at kunne klare sig på uddannelsen.
- Opkvalificering: Med denne opgave får de elever, der fungerer som mentorer, en mulighed for at afprøve og opøve kompetencer i at være formidler, hvilket

er et specifikt læringsmål på assistentuddannelsen. Hver elev-mentor får et diplom som bevis på deres mentorfunktion.

Der har i alt været etableret 20 mentorforløb. Rekruttering af elevmentorerne er sket i samarbejde med to undervisere på assistentholdene, som har præsenteret holdene for muligheden og initiativet. Derefter samles de interesserede elevmentorerne til et infomøde, hvor de får en fælles mundtlig briefing om projektet, og hvor forventninger til mentorens opgave og funktion bliver rammesat og afstemt.

Efterfølgende afholder mentorkoordinatoren individuelle samtaler med mentees for at afdække deres behov. Mentorkoordinatoren hjælper så med matchningen og arrangerer det første møde, hvor elev-mentor og mentee bliver præsenteret for hinanden. Hver elev-mentor har så selv aftalt det videre mødeforløb med sin mentee, typisk én gang om ugen i starten. Elev-mentorerne har undervejs kunne få sparring fra mentor-koordinatoren fx pr. mobil eller mail, og de har mødtes til gruppesparring og erfaringsudveksling undervejs.

Erfaringerne fra mentorforløbene viser klart, at det er de faglige spørgsmål og bekymringer, der fylder meget hos alle mentees, her vist i prioriteret rækkefølge på baggrund af oplysninger fra de deltagende mentorer/mentees:

- Lektiehjælp (naturfag, sundhedsfaglige fag)
- Sproglig træning i, hvordan man udtrykker sig fagligt
- Forberedelse til eksamen
- At kunne håndtere elevintra, føre logbog og klare sig i gruppearbejde
- Drøfte det faglige udtryk, kunne analysere og redegøre for faglig forståelse
- At strukturere skriftlige opgaver
- Få overblik over uddannelsen
- Personlige problemer
- Praktiske problemer (buskort, køreplaner, SU)

Der tegner sig et tydeligt billede af, at de deltagende grundforløbs elever med anden etnisk baggrund end dansk oplever, at de har et væsentligt større spørgebehov i fagtimerne, end de selv finder ”tilladeligt”. De er usikre på, om de har forstået undervisningen, og de har svært ved at tilegne sig og kunne bruge fagsprog i mundtlig og skriftlig kommunikation. De har et stort behov for at få bekræftet, at de forstår tingene rigtigt, formulerer sig rigtigt og løser deres opgaver på en rigtig måde. Den ”faglige bekymring” fylder så meget for dem, og de har ofte et lavt selvværd omkring

deres faglige formåen. De har dermed også en høj risiko for at underbruge deres læringspotentiale, fordi de ikke får vist i timerne, hvad de kan, eller de underpræsterer i en eksamenssituation eller i forbindelse med skriftlige afleveringer.

Netop fordi de faglige bekymringer har fyldt så meget i mentor-forholdene, har det også i nogle tilfælde været svært for elev-mentorerne at finde deres rolle. En assistent-elev fortæller, at ”jeg troede, at en mentor skal have styr på det hele, fx når en mentee spørger mig, så skal jeg give det rigtige svar. Og derfor tænkte jeg før mødet med min mentee: Åh, bare jeg kan svare på det! Jeg er jo selv først i gang med at lære. Jeg er slet ikke uddannet endnu. Det var meget stressende”. En anden elev-mentor har oplevet ”at jeg prøvede at hjælpe med naturfagsopgaver, som jeg ikke selv er god til, og det lykkedes slet ikke. Det var hårdt for mig, men så tænkte jeg derefter, at så må jeg komme med nogle andre eksempler. Det var der, hvor jeg brugte mig selv som eksempel og viste hende, hvad gør jeg, og hvad kan hun selv gøre for at komme videre og få hjælp til sine opgaver”.

Det har også været svært for elev-mentorer at få afstemt forventninger til deres mentees formåen. Flere udtrykker, at de har forestillet sig, at mentees ville være mere initiativvibrige, fordi de har brug for hjælp. Derfor bliver elev-mentorerne frustrerede og føler, at det er spild af deres tid, når de oplever, at mentees ikke overholder aftalte møder, når mentee kommer uforberedte og ikke helt ved, hvad de har brug for hjælp til. Mentees har ikke logbog med, eller computer med, eller kode til intra... ting, som de skal medbringe for at mentor kan hjælpe.

Også tiden var været vanskelig at afse til opgaven for elev-mentorerne, som Birgitte selv beskriver: ”Det har været svært nogle gange at give mentee ordentlig tid, fordi man selv er hængt op. Det er gået op for mig, at det kræver rigtigt meget overskud”.

Mentorkoordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le fremhæver, at erfaringen fra forsøget har vist, at følgende forhold har været vigtige at tage op under elev-mentorernes løbende sparring:

- At udvise tålmodighed, have forståelse og vise oprigtig interesse.
Mentee skal ikke føle den ekstra belastning ”at være til ulejlighed for nogen”.
- At håndtere og tolke situationen, når mentee ikke dukke op?
Mentee kan rammes af det paradoks, at de har brug for hjælp, men har ikke ”råd” til at gå fra en studietime. Så de glemmer deres aftaler.
- At afklare, hvad man skal/kan/må forvente af mentee?
De kommer ikke ind i butikken med en indkøbsseddel og siger, at de har brug for dit og dat, ligesom de heller ikke går hen til elev-mentoren på det aftalte tidspunkt og siger, at de har brug for hjælp til en specifik afgrænset opgave. De skal måske først og fremmest have hjælp til at identificere, hvor problemet ligger.
- At kunne stille åbne spørgsmål samt vise nysgerrighed og uforbeholden interesse.

- 1) For at etablere den fornødne tillidsfuldhed & relation
 - 2) efterfølgende give dem det fornødne skub og lære dem ”hjælp til selvhjælp” ved fx i stedet for at hjælpe dem med en naturfagsopgave er det bedre at opfordre dem til at spørge læreren eller en klassekammerat, når de ikke kan finde ud af noget. Så mentee lærer en metode til at klare sig selv.
- At klarlægge ens vigtigste rolle som mentor og vide, hvad/hvor man kan henvise videre.

Selv om der har været mange udfordringer undervejs i elev-mentor-forsøget, så er der ingen tvivl om, at det har haft stor betydning for de deltagende elever. Det har både været meget gavnligt for mentees og det har været særdeles lærerigt for elev-mentorerne. Der er flere solskinshistorier fra forløbet og en af dem er Thanh's og Birgitte's samarbejde, fortæller mentorkoordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le. Efter at mentorordningen blev meldt ud til lærergruppen på et pædagogisk møde, kom en af underviserne til mig og sagde: ”Jeg har en elev, som er på 20 ugers forlængelse. Hun vil så gerne have den her uddannelse, men hun har meget store sproglige problemer. Hvis ikke hun klarer det denne gang, må hun droppe ud. Kan vi give en mentor til hende?”

Thanh blev koblet til en mentor fra assistent-holdet, Birgitte, som havde nogle møder med hende siden august måned. Thanh kom op til eksamen i december. Efterfølgende fik jeg at vide fra underviseren: ”Ved du, hvor flot Thanh klarede sig til eksamen? Hun var helt dernede fra start og røg helt derop til slut!” Thanh selv strålede også, da hun modtog sit eksamensbevis. Nu kan hun fortsætte på hjælperuddannelsen. ”Jeg skal have en Birgitte igen, når jeg kommer tilbage fra praktikforløb”, siger Thanh med et stort smil.

Social- og Sundhedsskolen, Herning har på baggrund af de samlede erfaringer fra HOLD FAST elev-mentor-forløbet valgt at justere på deres mentorindsats. ”Vi har fået en lektiecafé, og en professionel voksenmentor på fuld tid”, fortæller mentorkoordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le. ”Når de faglige bekymringer fylder så meget for vores elever med anden etnisk baggrund end dansk, så er det ikke en opgave for elev-mentorer. Det må vi reagere på. Vi vil dog gerne videreføre de gode elementer fra ”ung til ung”-mentorforløbet, og vi overvejer at indføre en slags ”buddy-ordning” for alle interesserede grundforløbselever, hvor man i løbet af de første tre måneder på skolen kan få tilknyttet en ældre rutineret assistent-elev, der kan forklare noget om skolens måde at fungere på og afhjælpe den forvirring og konfused, der kan fylde meget i den første tid. Vi vil gerne give alle nye elever en så god introduktion og opstart som muligt, så de kan føle sig velmødt, velhjulpen og godt tilpas,- også selv om de kommer alene uden viden om social- og sundhedsuddannelserne i netværket. Samtidig med er det også rigtig god kommunikations- og formidlingstræning for vores assistent-elever. Men det er afgørende vigtigt, at denne ordning er knyttet til et fag, som kan understøtte træningen i de interkulturelle kompetencer samtidig

med, at det ikke bliver en ekstra opgave for assistenteleverne at være elev-mentor. For man kan ikke hjælpe andre, når man selv er hængt op”.

”Vi har fået så mange gode erfaringer og inspirationer fra at have deltaget i HOLD FAST, og det opvejer til fulde alt besværet med at udfylde skemaer til EU”, griner mentorkoordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le, mens hun skynder sig ud af døren,- på jagt efter en forbigående elev på gangen, der lige mangler at sætte sin underskrift på et ophørskema!

Flere oplysninger om kan fås hos:
Mentorkoordinator og udviklingskonsulent Thuy Dung Le
Social- og Sundhedsskolen, Herning
tdl@sosuherning.dk

